

Саковська Олена Миколаївна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2676-6170>

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Уманський національний університет садівництва*

Саковская Елена Николаевна

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры туризма и гостинично-ресторанного дела
Уманский национальный университет садоводчества*

Sakovska Olena

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business
Uman National University of Horticulture*

Кожухівська Раїса Борисівна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4066-4170>

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Уманський національний університет садівництва*

Кожуховская Раиса Борисовна

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры туризма и гостинично-ресторанного дела
Уманский национальный университет садоводчества*

Kozhukhivska Raisa

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business
Uman National University of Horticulture*

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ
ЕКОТУРИЗМУ ЯК ПЕРСПЕКТИВНОГО ВИДУ ТУРИСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

**ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ОСНОВЫ И ПРОБЛЕМАТИКА РАЗВИТИЯ
ЭКОТУРИЗМА КАК ПЕРСПЕКТИВНОГО ВИДА ТУРИСТИЧЕСКОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ**

**ORGANISATIONAL FOUNDATIONS AND PROBLEMS OF ECOTOURISM
DEVELOPMENT AS A PROSPECTIVE TYPE OF TOURISM ACTIVITY
IN UKRAINE**

Анотація. Одним із перспективних напрямків розвитку туристичної сфери є екотуристична діяльність. Україна володіє значними можливостями та рекреаційними ресурсами для розвитку екотуризму. Займаючи одну з ключових позицій в індустрії туризму, зокрема з позиції незначних капіталовкладень та швидкого отримання прибутку, екотуризм в Україні є одним із важливих секторів розвитку економіки.

У статті досліджено ключові аспекти розвитку екотуристичної діяльності в Україні. Зазначено, що екотуризм є особливим інтегруючим напрямком рекреаційної діяльності людей, що будують свої взаємовідносини з природою та іншими людьми на основі взаємної вигоди, взаємоповаги та взаєморозуміння.

Проведено аналіз ситуації, пов'язаної з організаційними моментами зайняття екотуристичним бізнесом. З'ясовано, що наразі, екологічний туризм в Україні, в його організованому вигляді, лише починає розвиватися. Визначено основні перешкоди на шляху розвитку екотуризму в Україні. Зазначено, що подальша екотуристична діяльність в Україні є неможливою без запровадження туристичного маркетингу та регіонального менеджменту туризму. Зауважено, що розвиток екотуризму має всіляко підтримуватися на

державному рівні, зокрема, з метою подолання проблем в туристичній сфері повинні розроблятися та реалізовуватися вітчизняні та зарубіжні економічно-інвестиційні програми, пов'язані з розвитком екотуризму.

Окреслено ключові завдання державних програм розвитку екотуризму в Україні. У підсумку зазначено, що однією з ключових проблем розвитку екотуризму в Україні є те, що наразі, на законодавчому рівні відсутнє розуміння того, що ж таке екологічний туризм і в чому полягають його принципи. З іншого боку, в Україні накопичено певний досвід розвитку екологічного туризму, причому як позитивний, так і негативний. Але, разом з тим, слід зауважити, що екологічний туризм є однією із важливих компонент ефективної туристичної політики України.

Ключові слова: екотуризм, організація туристичної діяльності, туристичний бізнес, управління, рекреація.

Анотація. Одним из перспективных направлений развития туристической сферы является экотуристическая деятельность. Украина обладает значительными возможностями и рекреационными ресурсами для развития экотуризма. Занимая одну из ключевых позиций в индустрии туризма, в частности с позиции незначительных капиталовложений и быстрого получения прибыли, экотуризм в Украине является одним из важных секторов развития экономики.

В статье исследованы ключевые аспекты развития экотуристической деятельности в Украине. Отмечено, что экотуризм является интегрирующим направлением рекреационной деятельности людей, строящих свои взаимоотношения с природой и другими людьми на основе взаимной выгоды, взаимного уважения и взаимопонимания.

Проведен анализ ситуации, связанной с организационными моментами занятия экотуристическим бизнесом. Выяснено, что сейчас, экологический туризм в Украине, в его организованном виде, только начинает развиваться. Определены основные препятствия на пути развития экотуризма в Украине.

Отмечено, что дальнейшая экотуристическая деятельность в Украине невозможна без использования туристического маркетинга и регионального менеджмента туризма. Замечено, что развитие экотуризма должно всячески поддерживаться на государственном уровне, в частности, с целью преодоления проблем в туристической сфере должны разрабатываться и реализовываться отечественные и зарубежные экономически инвестиционные программы, связанные с развитием экотуризма.

Определены ключевые задачи государственных программ развития экотуризма в Украине. В итоге указано, что одной из ключевых проблем развития экотуризма в Украине является то, что сейчас на законодательном уровне отсутствует понимание того, что же такое экологический туризм и в чем заключаются его принципы. С другой стороны, в Украине накоплен определенный опыт развития экологического туризма, причем как положительный, так и отрицательный. Но, вместе с тем, следует отметить, что экологический туризм является одной из важных компонент эффективной туристической политики Украины.

Ключевые слова: *экотуризм, организация туристической деятельности, туристический бизнес, управление, рекреация.*

Summary. *Ecotourism activity is one of the promising areas for the development of the tourism sector. Ukraine has significant opportunities and recreational resources for the development of ecotourism. While occupying one of the key positions in the tourism industry, particularly in terms of low investment costs and rapid profits, ecotourism in Ukraine is still one of the important sectors of economic development.*

The article examines the key aspects of the development of ecotourism in Ukraine. It has been noted that ecotourism is an integrative area of recreational activity for people who build their relationship with nature and other people on the basis of mutual benefit, mutual respect and understanding.

The analysis of a situation connected with organizational moments of occupation by ecotourist business has been carried out. It was found out that now, ecotourism in Ukraine, in its organized form, only begins to develop. The main obstacles to the development of ecotourism in Ukraine have been identified. It is noted that further ecotourism activities in Ukraine are impossible without the introduction of tourism marketing and regional tourism management.

It is noted that the development of ecotourism should be supported in every way at the state level, in particular, in order to overcome the problems in the tourism sector should be developed and implemented by domestic and foreign economic investment programs related to the development of ecotourism. The key tasks of state programmes for the development of ecotourism in Ukraine were defined. As a result, it is stated that one of the key problems in the development of ecotourism in Ukraine is that there is currently no understanding at the legislative level of what ecotourism is and what its principles are. On the other hand, Ukraine has some experience of ecotourism development, both positive and negative. At the same time, however, it should be noted that ecotourism is one of the important components of an effective tourism policy in Ukraine.

Keywords: *ecotourism, organization of tourism activities, tourism business, management, recreation.*

Бібліографічний список:

1. UNWTO Tourism Highlights 2015 Edition. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899#:~:text=Forecasts%20prepared%20by%20UNWTO%20in,forecast%20of%203.3%25%20a%20year>.

2. Микитюк М. Соціально-економічний аспект туристичної галузі України в період євроінтеграції. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Туризм як пріоритетний напрям соціально-економічного розвитку регіону», 24 квітня 2015 р., Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. С.448.

3. Зікеєва С. Г. Туристична галузь України в період євроінтеграції: соціально-економічний аспект. *Економіка і менеджмент культури*, 2013. №1. С.74-82.

4. Дмитрук О.Ю., Дмитрук С.В. Екотуризм: навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2009. 358 с.

5. Халімовська І.В. Екологічний туризм як чинник розвитку сучасного суспільства. *Гуманітарний вісник ЗДА*, 2016. № 67. С. 89-96.

6. Піменов В.Г. Розвиток екологічного туризму в Україні: основні поняття, проблеми, сучасний стан. *Вісник ХДАК*, 2018. Вип. 52. С. 198-208.

7. Савіцька О.П., Погребняк Л.В. Екотуризм як важлива складова стратегії сталого розвитку України. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2017. Вип. 15. С.122-128.

8. Australian National Ecotourism Strategy. Commonwealth Department of Tourism, Canberra, 1992. URL: https://www.archives.act.gov.au/_data/assets/pdf_file/0011/828740/Issues-Paper.pdf

9. Любонько Т.В. Формування організаційно-економічного механізму управління розвитком екологічного туризму. *Ефективна економіка*, 2014. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3761>

10. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Екологічний туризм як дидактична основа раціонального природокористування та геоекологічної освіти. *Регіональні екологічні проблеми*, 2011. С. 45-50.

11. Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, A/CONF.48/14/Rev.1, Ch. I. URL: <http://www.un-documents.net/aconf48-14r1.pdf>

12. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, №3, ст.23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

13. Підтримка малого і середнього підприємництва на 2020-2022 рр. Урядовий портал, 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/pidtrimka-malogo-i-serednogo-pidpriyemnictva>

14. Програма TACIS та її результати в Україні, 2020. URL: https://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/59_eu_asst_eu_ua_coop_uk.pdf.

References:

1. UNWTO Tourism Highlights 2015 Edition. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899#:~:text=Forecasts%20prepared%20by%20UNWTO%20in,forecast%20of%203.3%25%20a%20year>.
2. Mykytyuk M. Socialno-ekonomichnyj aspekt turystychnoyi galuzi Ukrayiny v period yevrointegraciyi. Materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferenciyi «Turyzm yak priorytetnyj napryam socialno-ekonomichnogo rozvytku regionu», 24 kvitnya 2015 r., Chernivci: ChTEI KNTEU, 2015. S.448.
3. Zikeyeva S. G. Turystychna galuz Ukrayiny v period yevrointegraciyi: socialno-ekonomichnyj aspekt. *Ekonomika i menedzhment kultury*, 2013.#1. С.74-82.
4. Dmytruk O.Yu., Dmytruk S.V. Ekoturyzm: navch. posib. K.: Alterpres, 2009. 358 s.
5. Halimovska I.V. Ekologichnyj turizm yak chynnyk rozvytku suchasnogo suspilstva. *Gumanitarnyj visnyk ZDIA*, 2016. # 67. S. 89-96.
6. Pimenov V.G. Rozvytok ekologichnogo turyzmu v Ukrayini: osnovni ponyattya, problemy, suchasnyj stan. *Visnyk XDAK*, 2018. Vyp. 52. S. 198-208.
7. Saviczka O.P., Pogrebnyak L.V. Ekoturyzm yak vazhlyva skladova strategiyi stalogo rozvytku Ukrayiny. *Globalni ta nacionalni problemy ekonomiky*, 2017. Vyp. 15. S. 122-128.
8. Australian National Ecotourism Strategy. Commonwealth Department of Tourism, Canberra, 1992. URL: https://www.archives.act.gov.au/__data/assets/pdf_file/0011/828740/Issues-Paper.pdf
9. Lyubonko T.V. Formuvannya organizacijno-ekonomichnogo mehanizmu upravlinnya rozvytkom ekologichnogo turyzmu. *Efektivna ekonomika*, #9, 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3761>

10. Dmytruk O.Yu., Shhur Yu.V. Ekologichnyj turizm yak dydaktychna osnova racionalnogo pryrodokorystuvannya ta geoekologichnoyi osvity. *Regionalni ekologichni problemy*, 2011. S 45-50.

11. Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, A/CONF.48/14/Rev.1, Ch. I. URL: <http://www.un-documents.net/aconf48-14r1.pdf>

12. Zakon Ukrainy «Pro rozvytok ta derzhavnu pidtrymku malogo i serednogo pidpryyemnyctva v Ukraini». Vidomosti Verhovnoyi Rady Ukrainy (VVR), 2013, #3, st. 23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

13. Pidtrymka malogo i serednogo pidpryyemnyctva na 2020-2022. Uryadovyj portal, 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomich-nezrostannya/pidtrimka-malogo-i-serednogo-pidpriyemnictva>

14. Programa TESIS ta yiyi rezultaty v Ukraini, 2020. URL: https://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/59_eu_asst_eu_ua_coop_uk.pdf.